

Tíðargrein

Rigmor Dam
Javnaðarflokkurin



Statt upp og syng!

Tað skal ikki hepnast landsstýrinum at teppa føroysku sangfuglarnar. Intelligensan og listafólkini mugu halda fram við atfinningunum móti vanstýringini av samfelagnum. Eisini hóast tað kostar

Borgarliga samgongan ræðist fólk, sum avdúka sannleikan. Serfrøðingar, listafólk, fjølmiðlar og embætisfólk hava øll verið revsað fyri virksemi sítt hetta seinasta árið. Seinastu knútarnir í kjaftabandinum er avtøkan av Landsbankanum og niðurbreðingin av mentanarøkinum.

Embætisfuglar

Berufsverbot er eitt av mongum ófrættakendum hugtøkum, sum bráðliga er vorið gerandis her heima. Í lýtuni verða fakliga stinn starvsfólk innan tað almenna jagstrað og hótt eftir livibreyðinum, tí tey hava talað at blásvarta stýrinum.

Síðsta trekkið er avmonteringin av Landsbankanum og Hagstovuni, har endamálið er eittans: At raka teir sangfuglar, sum á fakligum grundarlag hava sátt iva um ávisar politiskar disponeringar. Her er talan um fremstu samfelags-, búskapar- og lögfrøðingar, sum hava gjørt lívið súrt hjá samgonguni. Ikki við politiskum ella persónligum álopum, men við fakliga at vísa á skeivleikar.

Blekkíð var annars ikki tornað á samgonguskjalinum, tá ein tinglimur í samgonguni kravdi, at embætisverkið skulu frásiga sær grundleggjandi mannarættindi. Aðalstjórin í Almannamálaráðnum hevði dittað sær at verða avdúkaður undir einum friðarligum mótmælistiltaki í Vágsbotni. Viðkomandi varð hóttur við sparingum á almannatøkinum, nú hann eyðsýniliga var ímóti tíðan av blokkinum. Kanska eru tað júst hesi revsiltøk, vit nú uppliva á almennaverkinum, sum verður skorið inn á bein í figgjarlógaruppskotinum?

Næsta álopið á fakligheitina hjá embætisfólkunum var, tá

tey fingi tænað um, eftir tveimum døgum, at framleiða eitt makkverk av einum uppskoti um skatting av pensjónum við inngjaldi. Í uppskotinum vóru heili 19 fyrivarni reksað upp; fyrivarni, sum umsitingin ikki fekk høvi at kanna, áðrenn pensjónsráðið varð framt overnight hin svarta desember í fjør. Eitt rán millum ættarlið, landspartar og inntøkubólkar, sum hevði við sær, at alt pensjónsøkið liggur í skeljasori í lýtuni.

Miðlafuglar

Miðlarnir hava eisini fingið av at vita undir sitandi samgongu, sum onga virðing hevur fyri frælsu pressuni. Leita teir kritiska pennin úr skuffuni, verða teir skírdir at renna ørindi fyri andstöðuna.

Í orðaskiftinum verður Kringvarpið javnan rópt sosialistiska rottureiðrið í Sortudíki. Figgjarliga er stovnurin niðurpíndur, og eigur so absolutt ongan góðan í samgonguni. Allar ætlanir um nýtt kringvarpshús, sum var sett á íløguaetlanina hjá fyrru samgongu, og um betri umstøður fyri privatu miðlarnar, sum vórðu stungnar út í kortið við álitinum um betri miðlar, eru kveistraðar til viks.

Og fyri at tað ikki skal vera lygn, so hava báðir blaðstjórnarnir á stóru bløðunum verið úthongdir, boykottaðir og útspiltir fyri sítt arbeiði av sjálvum lögmanni, pressens minister.

Listafuglar

Far inn á heimasíðuna hjá Mentanargrunninum og hygg undir fundarfrásagnir. Har finnur tú yvirlit yvir

hundraðtals spennandi verkætlanir, sum skapandi føroyingar

ganga uppí við lív og sál. Hetta eru tey, sum hugsa longri enn til veðurtíðindini, og sum gera tað liviligari í Føroyum.

Tí gjøgum listina verður veruleikin settur á skák, og viðhvørt skák í mát. Bæði sum úttinnandi og sum brúkarar, lærir listin okkum at seta spurnar- tekin við gaml- ar doktrinir, og nýggir tankar og vinklar daga fram í ljósmálanum. Hetta er lívsneyðugt fyri eitt samfelag í menning, ikki minst fyri eitt samfelag, sum tað føroyska, har konformitet- ur, konservatisma og traditiónir ræða modernað fólk av landinum, og fáa onnur at halda seg burtur.

Ekstremiti høgravongurin hevur altíð ræðst listina og skert hennara veingir. Ekstremiti høgravongurin tolar ikki viðskygni, hugflog, skapanarmegi og tey skeivu fólkini, sum hava evni og dirvi at seta sannleikar á pall, lørift ella pappír. Hesi, sum bróta tøgna og avdúka hugnaliga glansbílætið í lítla paradísinum.

Sum smá børn halda tey sínar hálu borgarligu hendur fyri oyruni,

meðan tey blundandi rista á høvðinum og siga la-la-la-la fyri at yvirðoyva veruleikan – síggi onki, hoyri onki, sígi onki!

Tí er Tjóðpallurin skotin langt inn í framtíðina. Tí verður Mentanargrunnurin

skerður við 20 prosentum komandi ár og uppaktur meira í 2014. Og tí raðfestir man heldur tað ófarliga, afturlítandi og innatlitandi, tað søguliga, varðveitandi og nationala. Gongur mentanin hond í hond við vinnuni er alt vunnið, tí hvat er hugaligari enn at lulla fjøldina í býttleikans poppmentan, um hon samstundis kastar pengar av sær.

Men vælsignaðu listafólk. Latið tykkum ikki teppa. Berjið knívin av barkanum og syngið!

Vitandi fuglar

Eitt, sum ofta er at hoyra av tingsins røðarapalli, er hetta forferdiligari orðið »at okkurt er noygligt«. Ert tú kritisk, ert tú »noygligt«. Hetta vísir ein ræðandi hugburð til frælsa orðið, kritikk og fólkaraði.

Sama hugburð finna vit mótegis teimum lærdu. Serfrøðingunum.

Fiskifrøðin mælir til niðurskurð í fiskidagatalinum. Landsstýrið mælir til sama fiskidagatal. Búskaparfrøðin mælir til uppboðssølu av atgongsrættindum til 'ogn Føroya fólks'. Landsstýrið vil heldur forera alt burtur til vinir og kenningar.

Samstundis sigur sama landsstýri seg vilja raðfesta útbúgving. Men pengar skulu ikki setast av! Og hví í heila tikið útbúgva fólk í einum landi, sum ikki lurtar eftir serfrøðini, hvørki tá umræður fiskivinnu, búskap, pensjónir, list osfr.?

Marknagilsdepilin er í vanda fyri at gerast ein discount-loysn, sum enn einaferð er útsett, og ungfolk, sum leita sær uttanlands at lesa, skulu rinda studningin aftur, um tey ikki koma heim aftur. Hetta er hugburðurin hjá Sambandsflokkinum, Fólkaflokkinum, Miðflokkinum og Gamla Sjálvstýrinum til útbúgving.

Atfinningar og kritiskur hugsunarháttur eru av tí ónda hjá BADH samgonguni. Men tað eigur eisini at vera troystandi, alla tíðina at verða mint á, at tín politikkur er skilaleysur, visjónsleysur, óbúgvinn og stuttskygður. Tí tað er hann!

Hendan mest reaktionera høgrasnávingin í føroyskum politikki hevur nú brotið niður í skjótt eitt ár. Ræðandi at hugsa sær, hvør endin verður, sleppur hon at vera sitandi skeiðið út. Nei, nú er ikki at tiga – hóast tað kanska kostar!

Kúr ikki lítli songfuglur. Slít av tær leinkjurnar. Syng við hjartans nevi. Lít upp í loft og kenn, at tú livir. Og børn tíni takka tær

